

60 manninn, að honum yrði ráðstafað til framfærsluhrepps síns. Sýslumaðr lét nú Ólaf gefa skýrslu fyrir lögregluþingi um æfiatriði sín, og bar Ólafr þá, að hann væri fæddr í Kirkjubólshreppi árið 1826, en að hann í 10 ár samfleytt frá 1840 til 1850 hefði verið vistfastr í Eyrarhreppi, en þrátt fyrir þennan framburð, er gjörði það efalaust, að Ólafr hefði eptir reglugjörð 8. jan. 1834 36. gr., samb. með o. br. 6. júlí 1848 2. gr. áunnið sér sveit í Eyrarhreppi, úrskurðaði sýslumaðrinn sama dag, og hann hafði meðtekið skýrslu Ólafs, hann sveitlægan í Kirkjubólshreppi og sendi hann samstundis á stað til hrepps þessa. Eins og við var að búast, vildi Kirkjubólshreppr eigi veita þurfamanninum með hyski sínu viðtöku, en varð að gefa honum styrk þann, er hér er spurning um, og var hann þareptir sendr framfærsluhreppi sínum Eyrarhreppi.

Það er tvímælalaust, að ráðstöfun Stefáns sýslumanns Bjarnarsonar, sú er getið er um, er yfirsjón, er hann varla fær varið. Það er óskiljanlegt hvernig sýslumaðrinn hefir getað verið hinum nefndu lagaákvörðunum ókunnr, og sýslumaðrinn ætti þar hjá að vita, að hann eptir 8. gr. fátækrareglugjörðarinnar samanborinni við stjórnarbréf 26. septbr. 1837 væri skyldr að fá vissu fyrir því, að þurfamanninum yrði veitt viðtaka í hreppi þeim, er átti að senda hann til, fyrr en hann ráðstafaði nokkru viðkomandi flutninginum. En þó að líkur séu til, að sveitarstyrkr sá, er Kirkjubólshreppr hefir veitt Ólafi, og mál þetta er risið af, hefði eigi verið nauðsynlegr, ef Ólafr hefði fengið að flytja sig frá Nauteyrarhreppi til Eyrarhrepps — virðist eigi vera næg ástæða til að leysa Eyrarhrepp við að endrgjalda Kirkjubólshreppi styrkinn, og að skylda sýslumanninn, er í hlut á, með stjórnarúrskurði til að borga hann, þar í mót er það Eyrarhreppi innan handar að lögsækja sýslumanninn fyrir dómstólunum til að endrgjalda sér útlát þessi.

Úrskurðr sá, er þér herra amtmaðr, hafði kveðið upp í málinu 27. nóvbr. f. á., og sem skyldar Eyrarhrepp til að endrgjalda Kirkjubólshreppi optnefndan styrk 8 vættir og 20 fiska, er greiða skal eptir verðlagsskrá þeirri, er hafði gildi þá er styrkrinn var veittr — skal því óraskaðr standa.

Þetta eruð þér beðnir að tjá hlutadeigöndum.

Bréf landshöfðingjans (til amtmannsins yfir suðr- og vesfrumdæminu).

61
9da
oktbr.
1873.

Með heidruðu bréfi herra amtmannsins 6. þ. m. meðtók eg bréf hreppstjórans í Ögrhreppi innan Ísafjarðarsýslu dagsett 2. apríl þ. á., þar er hann skýtr því undir úrskurð dómsmálastjórnarinnar, hvort Jens nokkur Guðmundsson með hyski sínu sé sveitlægr í nefndum hreppi, en með úrskurði vestrantsins 8. desember f. á. er ákveðið, að svo skuli vera.

Jens Guðmundsson sá, sem um er að ræða, er fæddr í Reykjarfjarðarhreppi, nú 42 ára gamall, og hefir dvalið í Ögrhreppi mestan part æfi sinnar. Það er viðurkennt af hendi hrepps þessa, að hann á hinum fyrstu 10 árum dvalar sinnar í hreppnum eigi hefir beðið um eða þegið neina matbjörg eðr aðra hjálp af sveitinni. Þarimót hefir honum árið 1860, á 8. eðr 9. ári dvalar hans í Ögrhreppi, verið eptirgefið fátækraútsvar 10 fiskar, og hafa þessir 10 fiskar verið ritaðir í sveitarbókina, sem styrkr veittr honum.

Það er nú að sönnu svo sem hreppstjórninn í Ögrhreppi hefir tekið fram í bréfi sínu, að aukaútsvarið er skyldukvöð, sem sveitin á hjá þurfamanninum, en samt verðr eigi eptirgjöf þesskonar kvaðar skoduð einsog miðlun eða veiting af því, sem sveitin annars á, þegar ræða á um sveitarstyrk í þeim skilningi, er við er hafðr í fátækrareglugjörðinni. Við hina 6. grein reglugjörðarinnar verðr að bera saman 8. grein hennar, og af henni sést, að eigi verðr talað um sveitarstyrk, nema þegar hjálpar er beiðst af bjargar-

leysi, en það er alt annað en að skorast undan að greiða skyldukvöð. Það verður jafnvel eigi með vissu sagt, hvort slík undanfærsla hafi leitt af mótþróa eðr af efnaleysi.

Af þessum ástæðum skal úrskurðr sá, er þær herra amtmaðr hafð lagt á málið, ó-raskaðr standa, og eruð þær beðnir að tilkynna það hlutaðeigöndum.

61
9da
oktbr.
1873.

Bréf landshöfðingjans (til amtmannsins yfir norðr- og austrumdæminu).

Með bréfi herra amtmannsins 3. f. m. meðtók eg skjál frá Presthólahreppi, dagsett 24. nóvbr. f. á., er áfrýjar til dómsmálastjórnarinnar úrskurði norðr og austramtansins 8. febrúar 1870 um, að Presthólahreppr eigi að greiða Vopnafjarðarhreppi 114 rd. 93 sk. áfallna meðlagsskuld frá miðjum júlímánuði 1861 til 14. maí 1869 með Sigríði nokkurri Einarasdóttur, þar að auki 18 rdl. 72 sk. meðlag fyrir árið 1869—70 og svo framvegis 20 rdl. árlega.

62
30sta
desbr.
1873.

Það er viðurkennt af öllum hlutaðeigöndum, að Sigríðr sú, er nefnd var, og nú er sögð dái, ætti sveit í Presthólahreppi, þar eiginmaðr hennar, Árni nokkur Ormarsson, hefir verið sveitlægr í mörg ár, og enn er vistfastr. Þau Árni og Sigríðr slitu samvistum árið 1832 og fluttist Sigríðr fáum árum síðar austr í Vopnafjarðarhrepp. Þar varð hún sveitarþurfi, og krafði hreppstjórnin með bréfi 18. júní 1862 endrgjalds frá Presthólahreppi á styrk, er lagðr hafði verið með Sigríði árið 1861—62. Presthólahreppr færðist fyrst undan að greiða nokkurt meðlag, en eptir að amtið 22. júní 1865 hafði úrskurðað Sigríði sveitlæga í Presthólahreppi, var viðtekið af þessum hreppi með bréfi 3. apríl 1867 að greiða meðlag fyrir árin 1865—67 og að annast um árlegt framfæri Sigríðar, hvort sem það yrði í Vopnafjarðar eðr Presthólahreppi, en hið áðr áfallna meðlag neitadi Presthólahreppr að gjalda, og í bréfi 15. nóvbr. 1868 afsagði hann jafnvel að borga það, er síðar kynni að áfallast. Nú var aptr leitað til amtsins, og feldi amtið eptir að ákveðið var, að tengdasonr Sigríðar, sem er bóndi í Suðrmúlasýslu ætti, að leggja 10 rdl. árlega með Sigríði, úrskurð þann frá 8. febrúar 1870, er að ofan er um getið, og verður nú samkvæmt konungsúrskurði 29. júní 1872 og erindisbréfi s. d. § 12 að leggja fullnaðarúrskurð á málið.

Presthólahreppr hefir í áfrýnarskjali sínu farið fram á, að hrepprinn verði sýknaðr af 133 rdl. 69 sk. skuld þeirri til Vopnafjarðarhrepss, er hinn áfrýaði úrskurðr skyldar hreppinn til að gjalda eða þá, að málið annars kostar útkljáist með dómi. Hvað hina síðari kröfu snertir, þá verður ekkert tillit tekið hér til, þar sem þetta mál samkvæmt fátækra reglugjörðinni 8. janúar 1834, 3. gr. liggir einungis undir valdstjórnarúrskurði.

Þegar þar eptir á að ræða um sýknarástæður þær, er Presthólahreppr hefir tilfært, verður fyrst spurning um það, hvort styrkr sá, er lagðr hefir verið með Sigríði verði álitinn sveitarstyrkr. Presthólahreppr hefir viljað neita þessu af því, að styrkrinn hefir eigi verið ritaðr í Vopnafjarðar sveitarbók. Það verður nú eigi sagt annað, en að reglulegast sé að rita hvern styrk, er verður veittr ómaga, í sveitarbókina, en hinsvegar er það eigi skilmáli fyrir, að styrkr verði álitinn sveitarstyrkr, að hann sé ritaðr jafnóðum, og hann er veittr, í sveitarbók, og í máli því, er hér liggir fyrir, virðist Vopnafjarðarhreppr að hafa sannað á nægilegan hátt eigi að eins, að Sigríðr sú, er um er að ræða, hafi verið sveitarþurfi, heldr einnig að styrkr í rauninni hafi verið lagðr henni af hreppnum á þann hátt, að hrepprinn fækk styrkinn til láns hjá bónda, er veitti hreppnum endrgjaldsfrest með lánið til þess Presthólahreppr endrborgaði það, og kemr hér einkum til greina, að Vopnafjarðarhreppr innan árs eptir, að styrkrinn var lagðr, heimtaði endrgjalds á honum af Presthólahreppi.